

— **Moravsko.** Žalostne deželne finance imajo na Moravskem. Dežela ima ovetočo industrijo in trgovino, tudi kmetje so tam premožni, vendar grozi deželni gospodarski polom. Deželni zbor je v rokah češko-nemških liberalcev, ki so pripravili to bogato deželo na rob propada. Doklade so tam še višje, kakor pri nas. Deželni odbor si tam pomaga z vedno novimi dolgi. Liberalni poslanci so, ali sami mogotci, ali pa od teh odvisni ljudje, zato si pa ne upajo povišati doklade bogatejšim slojem. — Tako je, kjer vladajo liberalci!

— **Galicija.** Listi poročajo, da gališki deželni zbor ne bo več sklican in bo kmalu razpuščen. Nove volitve se razpišejo že po novem volilnem redu, in sicer v jeseni, tako, da se sestane novi deželni zbor pred sklicanjem jesenskega zasedanja državnega zbora. Stranke se že pripravljajo na volilni boj.

— **Nemčija.** „Ni vse zlato, kar se sveti“, pravi pregovor. To velja posebno o Nemčiji. Avstrijski nemški listi so vedno polni hvale o „vzornem redu“, o „poštenosti“, ki vlada v Nemčiji. A smpatje se slišijo glasovi, da je v obljubljeni deželi naših nemških marsikaj gnilega. Zadnje dni prejšnjega tedna je bil v Frankobrodu (Frankfurtu) aretiran načelnik pravne policije, Schmidt, ker se mu je dokazalo, da se je dal z drugimi uradniki vred podkupiti od ljudi, ki so uganjali razne nesramnosti. — Kaki prijatelji Avstrije so Nemci v „rajhu“, dokazuje zopet govor velikega Nemca dr. Rottermanna, ki ga je imel na zborovanju šulerajna v Berlinu. Ta mož je izgovoril značilne besede: „Edina možnost, da se stalno zajamči evropski mir, je razdelitev avstro-ogrške države, tega evropskega gorišča, kakor je predlagal ruski list „Novoje Vremja“. Tako bi bilo zadovoljeno željam Rusije in Francije, nemške avstrijske dežele pa bi lahko v miru uživale blagoslov nemške kulture.“ — Iz tega se zopet jasno vidi, kakšna ljubezen do Avstrije vlada v nemških sroih, ki kar hrepene, avstrijske nemške pokrajine storiti deležne nemške, to je Bismarkove kulture. — Novejša nemška poročila trdijo, da Rottermann ni govoril omenjenih besed. Bi radi utajili! Vsekako pa je postopanje Nemcev v rajhu zadnji čas vse prej, samo prijateljsko napram Avstriji ne!

— **Rusija.** V ruskih mestih, posebno pa v Petrogradu, se je pričelo pojavljati v zadnjem času jako sumljivo delavsko gibanje, ki ima vse znake prekućuškiga gibanja in kaže jasno, da notranje razmere v tej veliki slovanski državi nikakor niso zdrave. V Petrogradu je ustavilo delo nič manj kakor 200.000 delavcev. Stavka je zavzela zelo nevarne kroge in prišlo je že ponovno do krvavih spopadov s policijo in vojaštvom, ki je moralo za vzdrževanje miru poseči po orožju. Glasom poročil iz Rusije so sedanji dogodki v Petrogradu nalik podobni dogodkom iz leta 1906., za dobe prekucije in protirevolucije na Ruskem. Delavstvo je v prvi vrsti nezadovoljno z nezdravimi razmerami v raznih tvornicah. Tako so v tvornicah za galos uporabljali strupeno lepilo in je samo v 1 dnevu smrtno-nevarno obolelo nad 300 delavk, kar je seveda vzbudilo v petrogradskih delavskih krogih velikansko razburjenje in so v mnogih tovarnah v znak protesta proti takemu nečuvstvu izrabljanju delavstva proglasili protestno stavko. A sedanje delavsko gibanje v Petrogradu ima tudi politično ozadje. Delavski sloji so nezadovoljni s sedanjo vladjo in vznemirja ju posebno militarizacija države. Kruto postopanje policije na zborovanjih proti oboroževanju je še povečalo razburjenje v Petrogradu in so se delavcem pridružili tudi dijači vseh visokih šol, tako, da je zavzela stavka delavcev popolnoma prekućuški (revolucionarni) značaj. Novejša vesli sicer poročajo, da je mnogo delavcev sicer odšlo na delo, vendar je položaj v Petrogradu še vedno jako nevaren.

— **Albanija.** V teku prejšnjega tedna je prišlo v južni Albaniji do resnih in krvavih spopadov med albanskimi orožniki ter grškimi vstaškimi in vojaškimi četami. Slednjih se grška vlada ni odpoklicala. Grška vlada se ponovno zahteva, da se meja med Grško in Albanijo tako spremeni, da oni kraji, ki jih je mednarodna komisija prisodila Albaniji, a imajo samo grško prebivalstvo, se priklonijo Grčiji. Očividno je, da Rusija, Francija in Anglija grške želje podpirajo, sicer bi si Grčija neupala, tako dolgo se ustavljati. Ker se grška vstaja v južni Albaniji vstrajno širi, je pričakovati, da se pride v letošnjem poletju skoro gotovo do resnih zapletljivih na Balkanu, ako se Grčija ne zadovolji s tem, da se meja njej v korist spremeni. — Albanska vlada organizira sedaj svojo armado in pošilja dan za dnevom svoje oddelke v južno Albanijo. Pa tudi iz Grčije in Srbije dobivajo vstajni vedno večja ojačenja. Grčija se tudi doma pridno pripravlja na bojni ples. Naročila je v inozemstvu več bojnih ladij ter je pomnožila svoje vojaštvo za 30 tisoč mož.

— **Francija.** Vse politične stranke se sedaj zivačno pripravljajo na volilni boj. Francija stoji namreč pred volitvami v državni zbor. Umor urednika Calmette po ženi ministra Caillaux in razne druge umazanosti, posebno poneverbe in mastne kupčije svobodniške stranke, so politični položaj na francoskem precej spremenile. Katoličani so to vedeli in so se zadnji čas za politično borbo organizirali v mladi stranki, takozvani „ligi (zvezi) mlade ljudovlade“. Ta „liga“ bo nastavila v mnogih krajih svoje lastne kandidate, po nekod pa bo z vso močjo podpirala kandidate, ki bodo obljubili, da v državnem zboru ne bodo delali proti katoličanom. Na čelu mlade stranke stoji Mark Sanguier, bivši častnik francoske kavalarije, kateri pa je moral izstopiti iz armade samo zaradi svojega izrazitega verskega prepričanja. Sanguierja

je rajni papež Leon XIII. posebno spoštoval, ker je celo kot častnik ustanavljal povsod, kjer je bil v službi, katoliška mladinska društva. „Ligi“ pripada mnogo odličnih francoskih mož in je upanje, da bo mlada katoliška struja gotovo pripomogla, da bo v francoski javnosti katoliška smer dobila ugled, ki ji gre.

— **Spanija.** Kralj Alfonz je imel ob priliki otvoritve španskega državnega zbora prestolni govor, v katerem je odločno povdarjal, da hoče s svojo vladjo odslej delovati na to, da se bo varoval sporazum med državo in katoliško cerkvijo. Čustva katoliškega ljudstva napram svetemu Očetu hoče kralj kot sin katoliške cerkve vedno čuvati. Kraljev govor je na sv. Očeta v Rimu, kakor tudi na ves katoliški svet, prijetno uplival. Kralj Alfonz je bil dosedaj vedno bolj na liberano stran nagnjen. Če se bo v španski politiki v tem oziru izvršil preobrat, bo Spaniji in kralju samemu v prid.

Vlak odtrgal kočijažu glavo in obe roki.

Spielfeld, dne 8. aprila.

Blizu postaje Spielfeld pri vasi Gersdorf na lev. strani Mure je dne 6. aprila zvečer ob 5. uri povozil ljutomerski vlak kočijaža Janeza Sorgerja iz Straža v trenotku, ko je ta vozil brez progo. Voznik je bil v konja, katerega je šolal za nekega huzarskega častnika v Stražu, tako zatopljen, da ni opazil, da mu preti smrtna nevarnost. Neki duhovnik, ki se je blizu sprehajal, je sicer na vso moč kričal in dajal znamenja, da se bliža vlak, a bilo je že prepozno. Vlak je zagrabil nesrečno žrtev, odtrgal mu roki in gravo ter ga z vozom in konjem tiščal naprej. Vlak se namreč ni dal takoj ustaviti, ker proga od spielfeldskega mostu naprej močno pada. Konj se je odtrgal, a je letel le kake četrt ure dalje, nato pa poginil. Rešil se je edino častniški sluga, ki je pravčasno skočil z voza. Sorger zapuščal nesrečno vdovo z več nepreskrbljenimi otroci.

Nesreče je največ kriv Sorger sam, ker se ni brizgal za bližajoči se vlak. Konj, katerega je uril, je bil zelo divji, radi tega Sorger niti ni upal z očesom treniti proč. Častnik je obljubil Sorgerju 400 K, če mu konja dobro izuri. Radi tega je bil kočijaž tako navdušen, da je z mladim konjem dirkal več časa po cesti med Stražom in Cmurkom, samo, da bi prišel do omenjenih stotakov, a ravno želja po denarju je bila njegova poguba.

Splošno pa je tudi graje vredno, da železnica ne skrbi, da bi se ob času, ko prihaja vlak, pri večjih križiščih proge Spielfeld—Ljutomer zavarovalo z zatvornicami, kakor na glavni progi. Južna železnica štedi z denarjem, a ravno to štedenje ali skopost je krivo mnogih nesreč.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

19. Nedelja. 1. po veliki noči (bela), Ema.
Jezus se prikaže očencem, Jan. 20, 19—31.
20. Ponedeljek, Marcellim škof.
21. Torek. Anzelm, škof.
22. Sreda. Soter in Kaj, p. m.
23. Četrtek. Adalbert (Vojteh), škof.
24. Petek, Jurij, m.
25. Sobota. Marko, ev.

Iz učiteljske službe. Na šestrazrednici v Sevnici je razpisano mesto učiteljice ročnih del; prošnje do dne 28. aprila. — Na dvorazrednici pri Sv. Duhu v Haložah je razpisano mesto učiteljske ročnih del; prošnje je vlagati istotako do dne 28. aprila.

* **Rdeč tedni.** Poleg „velikega“ tedna imamo sedaj tudi „rdeče“ in „bele“ tedne. Socialni demokratje določajo po 1 teden za agitacijo za svojo stranko in svoje časnike; te tedne imenujejo „rdeče“ tedne. En tak teden so dobili v Nemčiji 110.000 pristašev in 68 tisoč naročnikov. Rdečim tednom nasproti so katoliške stranke vpeljale — „bele“ tedne. Slovenci pač imamo „belo nedeljo“, o belim tednu, ki bi bil tudi potreben, pa še ne vemo veliko. Dobro bi bilo, ako bi naši somišljeniki večkrat v letu vpeljali bele tedne za razširjenje „Slovenskega Gospodarja“.

* **Nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga kot vzgled zavednega katoličana.** Prejšnji teden se je mudil prestolonaslednik Franc Ferdinand s svojo soprogo vojvodinjo Hohenberg v Gorici, kjer je tudi prenočeval. Ob tej priliki sta visoka gosta obiskala več cerkev in tam pobožno molila. Nato pa je nadvojvoda s svojo soprogo šel v razne trgovine kupovat pirhe za svojo družino. In glejte! Visoki član cesarske hiše je kupoval edino v trgovinah, o katerih je izvedel, da so gospodarji vneti katoličani. To pove dovolj! — Vojvodinja Hohenberg je dne 10. t. m. obiskala božji grob pri Sv. Justu v Trstu. Prestolonaslednikova rodbina je zapustila Miramar dne 14. t. m. Nadvojvoda prestolonaslednik namerava v jeseni zopet bivati v Miramaru. — Te dni se bo mudil Franc Ferdinand na obisku bavarske kraljeve rodbine v Monakoven.

* **„Hvaljen bodi Jezus Kristus“ hočejo odpraviti.** Dosedaj je veljala v naših ljudskih šolah prelepa navada, da so šolski otroci morali pozdravljati s stariim krščanskim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ V zadnjem času pa vpeljujejo druge pozdrave. Obče znano je, da so nedavno po vseh šolah na Slovenskem Koroškem vpeljali pozdrav: „Grüß Gott!“ Nadzorniki zahtevajo, da otroci povsod tako pozdravljajo. Ker pozdrav „kuten tak“ ni vlek in je dajal povod za zasmehovanje, zavili so nemško-nacionalni

načelniki in učitelji svoje oči proti nebu, vzdihnili, povili se v plašč pobožnosti ter sklenili: Upeljimo pozdrav: „Grüß Gott!“ Nad tem se pobožno slovensko ljudstvo ne bo toliko zgražalo in naš namen je vendar dosežen: ponemčevati otroke in izpodrivati stare slovenske in lepe domače pozdrave: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“, „Dobro jutro!“, „Dober večer!“, „Lahko noč Bog daj!“, „Z Bogom!“, „Bog te sprimi!“ itd. To je vendar vrhunec hinavščine in dokaz, da tem ljudem nobeno sredstvo ni preslabo, da le pomaga ponemčevati. Mi pa učimo otroke pozdravljati s stariimi in lepimi slovenskimi pozdravi, od učiteljsva pa zahtevamo, naj jih lepo pusti pri miru. Posebno opozarjamo stariše, da se je v šulerajskih šolah že skoro povsod zavrgel pozdrav: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“

* **Laudonova pobožnost.** Slavni general Laudon je bil poklican k cesarici Mariji Tereziji. Ravno v trenotku, ko bi bil moral vstopiti v vsprejemno dvorano, je začelo zvoniti po dunajskih cerkvah poldan. General, ki ni imel toliko časa, da bi opravil svojo molitev, se je vsaj prekrizal pri vstopu v dvorano. To je pa opazila cesarica, ki se je takoj z Laudonom posalila, rekoč: „Ali se me tako bojite, ljubi general? Vidim namreč, da se križate, kakor pred hudobo!“ — „Oprostite, Veličanstvo“, odgovori Laudon, „ravno je zazvonilo in moja mati mi je globoko v srce vsadila načelo: Najprej Bog in Mati božja, potem angeli in ljudje...“ — „To je jako lepo“, pohvalila je cesarica hrabrega generala. „Kakor oogumno branite moj prestol, tako izborna branite tudi svojega Boga, ki je tudi moj Bog.“

* **Katoliški zavodi v Skadru.** Skader, za katerega so Črnogorci toliko žrtvovali, ne da bi si ga bili prisvojili, šteje 30.000 prebivalcev. Od teh je 3000 katoličanov, 2000 pravoslavnikov in 25.000 albanskih mohamedancev. Avstrija je imela po prejšnji pogodbi varstvo nad katoličani. Ustanovila je razne katoliške zavode v mestu. S pomočjo Avstrije je bila sezidana stolna cerkev, v katero lahko gre do 5000 ljudi, frančiškanska cerkev s šolo, bolnišnica in hiše več redov. Jezuiti imajo v Skadru semenišče in misijonsko hišo. Z zidanjem semenišča so začeli že l. 1848., toda nestrpni mohamedanci so jim sproti podrli, kar so s težavo in ogromnimi stroški sezidali. L. 1854. se je vnovič lotil tega dela msgr. Guzmeli, hoteč sezidati semenišče za vse albanske škofije. Vodstvo semenišča so hoteli prevzeti jezuiti iz Benetk, ki so bile takrat še avstrijske. Z zidanjem se je začelo spomladi l. 1856. Toda meseca junija je bilo začeto delo zopet od Turkov uničeno. Takrat je poslala Avstrija pred Skader vojno ladjo, in to je pomagalo. Drugo leto je stavba lepo napredovala in že l. 1859. so bili v semenišče sprejeti prvi gojenči. Na željo avstrijske vlade študirajo skadrski bogoslovci nekoliko semestrov tudi v Inomostu. K semenišču spada tudi tiskarna, v kateri je izšel l. 1911. laško-albanski besednjak, ki ga je spisal jezuit p. Buseti. — Zavod Franciška Ksav. daje skadrski katoliški mladini priliko, obiskovati trojno šolo: šestrazredno ljudsko, trirazredno strokovno in irirazredno trgovsko šolo, na kateri se poučuje v štirih jezikih: nemškem, laškem, francoskem in albanskem.

* **Liberalci za svobodno šolo in za ločitev zakona!** Na Cvetno nedeljo se je v Vipavi na Kranjskem vršil velikanski shod kmetov, katerim se je predstavil kandidat S. L. S., dr. Pogačnik, ki kandidira v državni zbor namestu rajnega dr. Žitnika. Na shod je prišlo tudi par liberalcev pod vodstvom nekega študenta Lekana, ki je poleg drugih čenčarij povedal tudi, da je on in njegova stranka za ločitev zakona in za svobodno (brezversko) šolo. Navzočega ljudstva se je polastilo veliko razburjenje. Liberalci pa naj si še kdaj upajo trditi, da niso proti veri!

* **Slovenci na Koroškem se zelo gibljejo.** V izobraževalnem smislu največ stori za napredek Slovencev na Koroškem S. K. S. Z. V četrtek, dne 2. aprila, je imela koroška S. K. S. Z. občni zbor. Iz poročila posnamemo, da je imela Zveza včlanjenih 50 društev. Na novo se je ustanovilo dvoje društev, Zveza je priredila lanske leto 10 velikih slavnosti in 11 poučnih tečajev. Tudi ženskem vprašanju je posvetila Zveza svojo skrb. Priredila je 8 ženskih ali dekliških shodov. Zveza je poslala svoje govornike na 171 snodov. Vseh govorov v Zvezini organizaciji je bilo 262. Izmed Stajercjev je govoril na Koroškem naš dobro znani organizator dr. Hohnjec. Po poročilih je živahno pozdravljen povzel besedo predsednik Hrvat-sko-slovenskega kluba, g. dr. Korošec. Orisal je v živih, navduševalnih potezah pomen ustoličenja koroških vojvod in pokazal, kako je bila ravno organizirana moč nekdanjih slovenskih združenj, vir ne samo gospodarske, ampak tudi državne moči, tako, da je zbor županov kot zastopnik ljudske volje prosto volil svojega vojvodo. Obred ustoličenja dokazuje, da so bili Slovenci trezen narod, da je ljubil neodvisnost, da je zahteval od svojih vojvod, da so varuhi svete vere in pravice in da je visoko cenil delo. Sovražnik pa je zanesel v naše ljudstvo alkohol, da ga zastrupi, naredil je iz enega dela našega prej tako svobodoljubnega naroda ponižne hlapce tujega naroda, ubijal je pri naših prednikih misel skupnosti in zanesel v naše dežele gibanje proč od Rima, S. K. S. Z. si je stekla že mnogo zaslug, da je skušala pridobiti narodu zopet te izgubljene svetinje. V nas je še dovolj volje in poguma za življenje, treba je samo treznosti, dela in edinosti.

* **Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru** je imela dne 14. t. m. občni zbor, kateri je pokazal, da ta naš zavod trezno in vzgledno deluje. Svoje,